

Truus Ruiter (ex Kunst) publiceert historische familieroman Een boek schrijven was altijd mijn droom

Na haar afscheid van de kunstredactie zette collega **Truus Ruiter** zich aan het schrijven van een boek. *Het Verdriet van Vredeveld* is onlangs gepresenteerd. 'Na het overlijden van mijn moeder voelde ik sterk het verlangen om eindelijk dat boek te schrijven - nu of nooit. En het moest gaan over de betovergrootmoeder van mijn moeder, Maria van Baar.' Bij de Watersnood van 1825 in de Wijdewormer verdrook een voorvader. 'Dat leek me een mooi beginpunt', vertelde ze aan **Adriaan de Boer**.

Je hebt een flinke periode, negen jaar, gestoken in de research voor en het schrijven van je familiegeschiedenis.

'Ja, je kunt wel stellen dat mijn histori-

Goede lezers,

Op het moment van schrijven, pinksteravond, is onze hoofdredacteur Jacques de Jong juist opgenomen in een hospice in Haarlem. Tijdens ons laatste telefoontje tot nu toe meldde hij dat hij een goede dag had gehad. U begrijpt dat dit van dag tot dag kan veranderen. Toch is hij stellig van plan deze naar het zich laat aanzien laatste door hem geredigeerde Volksknar in deze vorm zelf uit te brengen.

Jacques, laconiek als hij is: 'De toekomst is nu toch tamelijk ongewis. Ik heb altijd gedacht dat ik de Volksknar zou overleven. Dat is waarschijnlijk toch andersom. Maar ik ben niet somber. Ik vind het wel jammer. Het is voor mij in elk geval een mijlpaal dat we zijn opgenomen in de Koninklijke Bibliotheek.'

We houden u op de hoogte.

De Redactie: Jacques de Jong, Adriaan de Boer, Ben Rogmans, Maurits Schmidt.

sche non-fictieroman *Het Verdriet van Vredeveld* mijn levenswerk is. Ik was er nog niet aan begonnen toen ik nog bij de Volkskrant werkte. Maar een boek schrijven, daar droomde ik mijn hele leven al van. Wie niet, zeg nou zelf?

'Ik nam afscheid van de krant bij de grote reorganisatie in het voorjaar van 2010. Ik werkte er toen al meer dan 35 jaar, eerst drie jaar op de afdeling documentatie. De kunstredactie zocht een leerling-journalist en dat was mijn droom! Ik wilde eigenlijk alleen maar op de kunstredactie werken - vanuit een grote interesse voor alle disciplines: theater, literatuur, muziek, film, beeldende kunst. **Jan Paul Bresser** heeft mij toen verkozen boven de zeven kandidaten die van buiten kwamen. Ik was 23 jaar oud en zo groen als gras, maar *eager to learn*.

'Ik ben nog een paar jaar 'uitgeleend' aan de mediaredactie, met **Jan van Galen**, **Victor Lebesque** en **Frits Abrahams**. Maar na drie jaar mocht ik gelukkig terug naar de kunstredactie. Ik had daar geen specialisme, deed agendawerk en eindredactie. Af en toe een groot verhaal, vaste rubriekjes, zo nu en dan een reportage, in de zomer het land in voor aardige tentoonstellingen, op zoek naar kopij. In de kunstbijlage deed ik de rubriek Rumor, wat erg leuk was om te doen; ik mocht ook steeds vaker **Martin Ruyter** vervangen voor de wekelijkse rubriek ISBN, waarin nieuw verschenen boeken werden gesignaleerd.'

Terzijde. Toen je je eerste rubriek ISBN had gemaakt en in het colofon opeens jouw naam stond, vroeg iemand zich af of de veelzijdige Martin Ruyter zich had laten ombouwen. Kunstredacteur Melchior de Wolff: 'Welneen, dat kan Martin best zelf.'

'De krant had op een gegeven moment mijn ambitie niet meer - steeds weer mezelf bewijzen en hard werken om iets in de krant te krijgen, dat lag mij niet zo. Ik besloot het over een andere boeg te gooien. Ik ging minder werken en volgde een intensieve meerjarige opleiding lichaamsgerichte therapie en daarna de ene interessante 'emotionele ervaringsgerichte' train-

Truus Ruiter.

Foto: privécollectie

ning na de andere. De bedoeling was daarin een praktijk te beginnen na mijn vertrek bij de krant; ik deed ook een opleiding tot mediator. Die praktijk is er nooit van gekomen en mijn mediation-praktijk heb ik na een jaar stopgezet.'

Wat zette je (opeens, of heb je er jaren mee rondgelopen?) aan tot het schrijven van Het Verdriet van Vredeveld? Niet te verwarren met Het Geheim van Vredeveld, een boek over een Drents landgoed en zijn bewoners. Jouw Vredeveld is een voorvaderlijke herenboerderij in een Noord-Hollandse polder.

'Na het overlijden van mijn moeder in januari 2014 voelde ik sterk het verlangen om nu eindelijk eens dat boek te schrijven - nu of nooit. En het moest gaan over de betovergrootmoeder van mijn moeder, wist ik direct. Maria van Baar, moeder van een groot katholiek gezin. Zij is stokoud geworden, 92 jaar - ze was van 1833 - en mijn moeder had nog levendige herinneringen aan haar. Tot haar dood in 1926 woonde Maria in bij haar zoon Kees Stuijt op de boerderij Vredeveld in de Beemster. Een Rijksmonument nu, maar al jaren aardig in verval.

'Ik ging stambomen maken, van families

◀ Stuijt en Van Baar en alle aanverwanten. Maar met alleen die gegevens uit het Bevolkingsregister en enkele notariële aktes uit het Waterland Archief in Purmerend had ik natuurlijk nog geen verhaal. Er waren geen brieven, of dagboeken of iets dergelijks.

‘Wel had ik inmiddels ontdekt dat een voorvader van mij was verdronken bij de Watersnood van 1825 in de Wijdewormer en dat leek me een mooi beginpunt.

Dus sloeg ik aan het lezen, over die Watersnood en daarna de ene publicatie na de andere over heel veel verschillende aspecten van de negentiende eeuw. Want ik wilde een roman schrijven en geen journalistiek boek, dus moest ik me verdiepen in de 19de-eeuwse samenleving, en dan speciaal die van katholieke, welgestelde boeren in de Beemster, Purmer en Wijdewormer, waar mijn familie vandaan komt.

‘Ik zocht ook in de databank van krantenarchief Delpher naar aanknopingspunten. Gelukkig was de familie Stuijt een interessante familie: ze lieten van zich horen in de gemeentepolitiek, en als kerkmeester; er was een oom, Klaas Brantjes, die bij Napoleon had gediend en bovendien een belangrijke ondernemer was in Purmerend.

Het was een lange, lange weg naar een goedlopend verhaal

‘De echtgenoot van die eerdergenoemde betovergrootmoeder was de eerste met een kaasfabriekje in de Beemster, samen met de legendarische Wouter Sluis (1827-1891), een belangrijke vernieuwer op het gebied van kaasbereiding, veeteelt en landbouwmachines. De gerenommeer-

‘Er waren geen brieven of dagboeken’

de architect Jan Stuyt (1868-1934), die talloze kerken, raadhuisen en woningen heeft gebouwd, maakt ook deel uit van de familie. Die research was geweldig om te doen, een echte speurtocht met grote en kleine vondsten.’

Er is de thematische verwantschap met Judith Koelemeijers familiechronieken als Het zwijgen van Maria Zachea.

‘Natuurlijk werd ik geregeld gewezen op het boek van Judith, als ik anderen over mijn boek vertelde. Maar haar verhaal speelt in de twintigste eeuw en is gebaseerd op interviews en eigen observaties. Ik moest mijn materiaal uit archieven en publicaties halen en veel meer mijn fantasie gebruiken. Daarbij waren de historische feiten voor mij heilig: die moesten kloppen, daar spreekt de journalist in mij.

‘Meer dan een 'mooi verhaal' schrijven, wilde ik die voorouders van mij tot leven wekken en vooral de moeders. Daar had ik

nog nooit iets over gelezen. Boeken over de negentiende eeuw gaan over armoede en sloppenwijken of over adellijke families - ik wil in mijn boek het leven laten zien van een ‘gewoon’ katholiek boerengezin, door de jaren heen, in voor- en tegenspoed, met een focus op de rol van de moeders die veel kinderen baarden en veel kinderen verloren. Ik was nieuwsgierig naar dat leven van die vrouwen.

‘Het was een lange, lange weg om tot een goed lopend verhaal te komen. Ik heb **Nicoline Baartman** nog 'ns een deel laten lezen, en zij had een paar goede punten van aandacht. Verder heb ik het vooral zelf uitgezocht, met mijn vriendin Marja als punctuele meezer.

‘Natuurlijk droomde ik van een gretige uitgever. Ik kreeg van **Arjan Peters** een suggestie wie ik zou kunnen benaderen. Ik stuurde mijn manuscript op. Na negen maanden wachten, waagde ik een tweede mailtje naar deze uitgever en kreeg toen het afwijzende antwoord. Het was een kleine uitgeverij die geen nieuwe auteurs wilde aannemen. Die afwijzing had ‘niets te maken met de kwaliteit van je manuscript, die is namelijk heel goed. Je schrijft echt prachtig, met mooie opbouw, een goed en interessant verhaal’, aldus deze uitgever. Dit was overigens de enige persoonlijke reactie, meestal kreeg ik een afwijzende standaardbrief.

‘Ik besloot het in eigen beheer uit te geven en kwam terecht bij Probook in Utrecht. Alles heb ik zelf gedaan: de eindredactie, lay-out en ook de cover. Een flinke klus, maar zo is het wel het boek geworden dat ik wilde uitgeven, zonder concessies. Zondag 21 mei heb ik mijn boek gepresenteerd, in eigen huis, onder grote belangstelling van vrienden en familieleden. Zij leefden al die jaren met me mee en zijn super trots.’

Adriaan de Boer

Pampa's

IN ZUID-AMERIKA hebben runderen het fantastisch. Je proeft het aan de entrecote. Maar wat maakt het dat de dieren daar het zo goed hebben? De vrijheid. Ze kunnen gaan en staan waar ze willen op de pampa's. En eten waar ze zin in hebben. Puur natuur. Zomer en winter.

Om dat zelf te kunnen zien werd een groepje Nederlandse vleesinkopers uitgenodigd om naar Brazilië en Uruguay te komen. Met één journalist. Het gezelschap werd rondgereden en

rondgevologen langs gigantische boerenbedrijven, slachthuizen en restaurants waar onbeperkt vlees gegeten kon worden.

Een van de schatrijke gastheren troonde hen mee naar zijn nieuwste investering, een fabriek voor tomatenpuree. De vleesinkopers wilden er niet binnen. Het was hun handel niet, lieten ze de gastheer weten. De reis ging verder.

Soms, legde de reisleader uit, weet je dat er runderen in de buurt zijn. Dan hangt hoog in de lucht een gier. Beneden ligt een rund ligt te sterven. Van de honger.

Bij een boerderij trof het gezelschap een tiental broodmagere kalveren aan. Ze werden gevoerd met maïs. Ze hadden de winter op de pampa ternauwernood overleefd.

Dit moet je eigenlijk de journalist niet laten zien, zei de Nederlandse reisleader waar de journalist bij stond.

Wouter Klootwijk

De Zaan in beweging: weer een project van Bert Verhoeff

‘Nog steeds varen de talloze vrachtboten naar en van de enorme fabriekscomplexen die langs de rivier staan, maar steeds meer zie ik plezierboten, zwemmers, suppers en cruiseschepen langskomen.’ Fotograaf Bert Verhoeff (Van 1989 tot 2004 bij de Volkskrant) constateert dat niet alleen vanuit zijn huiskamerraam, maar vooral ook tijdens zijn wandelingen van noord naar zuid langs de veertien kilometer Zaan, van de Knollendammen naar het Noordzeekanaal.

Samen met collega David Galjaard fotografeerde hij wat hij tegenkwam. En dat resulteert niet alleen in een tentoonstelling, maar ook in een boek, *Stroom – de Zaan in beweging*. Op 28 september komt er een grote tentoonstelling in het Zaanse Museum en tegelijkertijd verschijnt het boek.

Verhoeff kent Galjaard vanaf de Haagse Kunstacademie waar hij les gaf. Verhoeff: ‘David was er een veelbelovende fotografiestudent. We bleven contact houden en verhuisden ongeveer gelijktijdig naar Zaandam, zo’n zes jaar geleden. Toen ontstond ook dit idee. Uniek volgens mij, een oud-docent en student die samen zo’n project maken.

‘Het gaat vooral over de Zaan in verandering. Over het liefkozende bedoelde Zaanse Zootje oftewel de afgebladderde muren, trots industrieel erfgoed en nostalgische Zaanse huizen naast en door elkaar.

‘Ik schrijf de tekst over de toevallige ontmoetingen en gebeurtenissen en ontpop me weer als de ouwe straatfotograaf. David maakt de portretten van de bewoners langs de Zaan en volgt in

fasen de bouwprojecten, waarbij je de fabrieken vervangen ziet worden door huizen en grote appartementsgebouwen.

‘Floris Alkemade, de vroegere Rijksbouwmeester en architect van het jaar, schrijft een mooi voorwoord in het boek, waarin hij dieper ingaat op de veranderingen.

‘En Tim Knol, die ook in de Zaanstreek woont, maakt een audio-tour langs de Zaan en heeft speciaal voor de tentoonstelling een prachtlied gecomponeerd en gezongen over de Zaan.’

Eerder had Verhoeff samen met andere fotograferen een tentoonstelling over het Middel X: ‘Ik ben daar blij mee, heb geen idee of ik het ooit ga gebruiken maar ben het vast van plan als het einde in zicht is.’

Foto boven: David Galjaard en Bert Verhoeff aan het werk bij energiebedrijf Cargill. Onder: vertier op de Zaan voor de tank-terminal M.O.T.T.

